Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - I Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo: Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . Lir 800
Letna naročnina . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto X. - Štev. 36 | Gorica - četrtek 11. septembra 1958 - Trst | Posamezna številka L 30

Narodnost in narodne dolžnosti

Večinski narod v naši državi, Italijani, nas hočejo čimprej asimilirati, nas hočejo poitalijančiti. Njihov cilj je, da mora biti v Italiji samo en narod, italijanski narod. Vse narodne manjšine, ki živijo v Italiji, morajo čimprej izginiti, italijanski narod jih mora čimprej absorbirati, vsrkati. To je politična naloga italijanskih rodoljubov v obmejnih pokrajinah, kjer prebivajo narodne manjšine. Oblasti, šole, društva, časniki, da, tudi nekateri cerkveni krogi strnjeno gredo za tem, da se izvede čimprej asimilacija. Ali je to pravično? Ali se to strinja s krščanskim nazorom o narodnosti?

NARODNOST JE USTVARILA BOŽJA VOLJA

Ljudje so razdeljeni v narode. To je nekaj naravnega. Ni nekaj umetnega, kar bi bil človek umetno ustvaril. Narod je torej tvorba narave, naravna tvorba. Človeško naravo pa je ustvaril Bog. Narodnost je torej Bog ustvaril. Bog je hotel, da je človeštvo razdeljeno v narode. Božja Previdnost je zamislila različne narode. V načrtu božje Previdnosti je, da je človeštvo razdeljeno v narode. Narodnost je nekaj, kar nam je Bog dal, je dar božji, je dobrina, ki nam jo je Bog dal.

NAMEN NARODNOSTI

Sedaj se vprašujemo, zakaj je Bog ustvaril narode; kakšen namen ima narodnost.

Aleš Ušeničnik pravi, da ima narodnost **dva smotra, in sicer:**

1) Vsak narod ima v zgodovini človeštva svoje posebno poslanstvo, svojo posebno misijo. Vsakemu narodu je Bog določil neko nalogo. Vsak narod ima tudi kulturne posebnosti. Te svoje kulturne posebnosti doprinaša skupni človeški kulturi. To je prvi smoter narodnosti.

2) Če ima vsak narod svoje kulturne posebnosti, potem kulture raznih narodov na zemlji tvorijo neko kulturno pestrost. Ko bi bila na zemlji samo ena kultura, bi to bilo dolgočasno, enolično. Lepota pa je enotnost v različnosti. Tako je tudi v naravi. Imamo n. pr. razne vrste rastlin, razne vrste živali itd. Raznoličnost narodov, ki se razlikujejo po značaju in jezikih, daje človeštvu večjo mikavnost.

Kakor pri posameznikih, tako se tudi pri raznih narodih razvijajo razne sposobnosti. Pri nekaterih narodih je bolj razvit razum, pri drugih čustveno življenje. Nekateri narodi so bolj bojeviti, drugi bolj mirnega značaja. Na kulturnem področju narodi med seboj tekmujejo. To tekmovanje vodi narode do vse večjega in večjega napredka.

Drugi smoter narodnosti je torej kulturna pestrost. Narodi si izmenjujejo svoje kulturne dobrine, in ta izmenjava vodi do vedno večjega napredka vsega človeštva.

DOLŽNOSTI DO NARODA

Naglasili smo, da je narodnost dobrina, ki nam jo je Bog dal. Vsaka dobrina, ki nam jo Bog daje, pa mora služiti našemu končnemu smotru. Tudi narodnosti se moramo torej poslužiti, da pridemo do končnega smotra.

Zato je narodnost nravna, moralna dobrina. Vsaka nravna dobrina je pa predmet neke kreposti. Kaj pa je krepost? Krepost je dobra duševna lastnost ali trajno razpoloženje, ki človeka vodi, da prav rabi neko dobrino.

Ljubezen do naroda in domovine pa tvori posebno krepost, ki jo sv. Tomaž imenuje »pietas«, mi bi jo lahko imenovali vdanost. Ta krepost pa nam nalaga neke dolžnosti, neke dolžnosti do naroda, neke narodne dolžnosti. Katere so te narodne dolžnosti?

1) Predvsem moramo svojo narodnost priznati. Božja Previdnost je določila, da sem se rodil kot Slovenec, da sem član slovenskega naroda. Narodnost je dar, ki mi ga je Bog dal. To je dobrina, ki mi jo je Bog dal. To resnico moram upoštevati v vsem svojem mišljenju, čustvovanju, hotenju in delovanju. Iz vsega mojega mišljenja, hotenja in delovanja se mora odražati tudi moja narodnost, moja zavest, da sem Slovenec.

Ker je narodnost dobrina, prava, resnična vrednota, jo moramo ceniti in spoštovati. Svoje narodnosti se ne smemo sramovati. Res je, da imamo tudi mi Slovenci svoje napake, a napake imajo tudi drugi narodi. Te napake pa tudi ne zadenejo vsega naroda. Slovenski narod je v svojem jedru zdrav in krepak. Zato verujemo neomajno v njegovo bodočnost.

2) Napake našega naroda moramo odstranjevati. To bomo dosegli, če bo naš narod živel po božjih zapovedih. Krščanstvo je nravna, moralna sila, ki krepi narode in jih dviga vedno k višjemu in višjemu duhovnemu in gospodarskemu napredku. Krščanstvo je jamstvo, da bo naš narod vršil tisto nalogo v zgodovini človeštva, ki mu jo je Bog določil. Zato mora biti zaveden Slovenec tudi zaveden katoličan.

3) Moramo gojiti in ohranjevati narodno kulturo. Narod ima skupno kulturo, ki daje narodu poseben značaj. Kulturne, torej duhovne dobrine najbolj globoko vežejo člane naroda v narodno skupnost. V kulturi naroda se najbolj izraža značaj naroda. Vsak narod ima svoj posebni duhovni svet, ima svoje posebno duševno življenje, svoje tradicije, običaje, svojo umetnost, svoje pesmi, petje, narodne noše itd. V vsem tem se odraža značaj naroda.

Vse to tvori njegovo individualnost, njegovo osobitost, tvori to, kar ga razlikuje od drugih narodov, kar tvori njegovo posebno narodnost. Zato mora narod gojiti, izpolnjevati, pospeševati in ohranjevati svojo narodno kulturo.

To pa ne pomeni, da je narodnost nekaj ekskluzivnega; ne pomeni, da moramo kot Slovenci izključiti vsak stik z drugimi narodi. Tudi drugi narodi imajo kulturne vrednote. Te vrednote smemo privzeti in jih prilagoditi svojemu značaju, svojim razmeram.

Ne smemo biti torej v narodnem pogledu ekskluzivni, ne smemo se omejiti na svoje narodne dobrine. Mahnič pravi o narodni ekskluzivnosti: »Narodna ekskluzivnost je za narod pogubna, ker ovira njegov kulturni napredek. Ako se narod omejuje sam nase in se zapira sam vase, si sam zapira pot do najboljših sadov človeškega duha in si omejuje duševno obzorje. Takšna ekskluzivnost je vzrok duševne otrplosti in kulturnega zastanka, je pa tudi nenaravna, saj je človek po naravi socialno bitje.«

Moramo torej biti v stiku s kulturami drugih narodov, najprej tistih narodov, ki so nam blizu, posebno pa v stiku s kulturo tistega naroda, med katerim živimo. Ni treba se bati, da bomo s tem zgubili svojo narodnost, ravno nasprotno, obogatili jo bomo in izpopolnili. *P.*

Francoske stranke in nova ustava

V četrtek je gen. De Gaulle na trgu Republike v Parizu razložil Francozom novo ustavo, ki v glavnem daje večjo oblast državnemu poglavarju na škodo parlamenta; zato bo nova francoska ustava bolj predsedniškega značaja. Za prekomorska ozemlja je, kot znano, predvidena neke vrste skupnost ali federacija s široko notranjo avtonomijo; skupna bo le zunanja politika, obramba, denar in finance.

Za to priliko so levičarji mobilizirali desettisoče svojih pristašev, da bi motili potek De Gaulle-ovega zborovanja, vendar jih žendarmi niso pustili preblizu. Kljub temu je med govorom prišlo do hrupnih demonstracij in spopadov s policijo. Bilo je več ranjenih in aretiranih.

V tem vzdušju je De Gaulle otvoril volilno agitacijo. — Do ljudskega glasovanja manjkajo še trije tedni, zato se politične stranke morajo čimprej odločiti za ali proti novi ustavi. Doslej so se ugodno izrekla desničarska gibanja, krščanski demokrati ter večina socialistov. S tem si je general že zagotovil večino. Upirajo se samo komunisti in Mendes-Franceva skupina radikalov.

Pri vsem tem, kar se dogaja v Franciji, ima človek vtis, da so se Francozi v svojem srcu že odločili za ustavo De Gaulla; tudi voditelji glavnih strank. Samo njihov ponos jih zadržuje, da bi to odkrito povedali, ker bi s tem priznali svojo nepripravljenost in nemoč spričo nove stvarnosti.

Premirje na Daljnem Vzhodu ?

V formoški ožini se je skoro ves teden nadaljevalo obstreljevanje in bombardiranje od ene in druge strani. Po dveh tednih vojaških groženj se je razvoj dogodkov nepričakovano obrnil na bolje. V soboto je Mao Tse-tung s tipično orientalsko potezo presenetil politične opazovalce. Izjavil je, da je komunistična Kitajska pripravljena obnoviti pogajanja z Združenimi državami na ravni veleposlanikov. Ta pogajanja je lani jeseni prekinila. Bela hiša je ponudbo takoj sprejela in je že dala potrebna navodila svojemu veleposlaniku v Varšavi. Tako je napetost na Daljnem Vzhodu nenadoma popustila.

Razgovori v Rio de Janeiro

Republiški predsednik Gronchi je od petka dalje na uradnem obisku v Braziliji. Tako je on prvi poglavar, ki se je odpravil v Južno Ameriko, odkar obstoji italijanska država (1870). S tem vrača obisk brazilskemu predsedniku Kubičku, ki je obiskal Italijo pred dvema letoma.

Predsednika Gronchija so v Rio de Janeiro še prav posebno slovesno in toplo sprejeli, kakor je navada ob podobnih prilikah. Šole, tovarne in trgovine so bile zaprte, ceste in ulice pa so bile okrašene s cvetjem in zastavami. Pravijo, da ni še noben tuji gost doživel tako prisrčnega sprejema.

Odkod toliko navdušenje in zanimanje za ta obisk? — K temu je brez dvoma prispevala popularnost predsednika Gronchija, kot človeka širokih pogledov v mednarodnih vprašanjih; dalje skupno poreklo vseh latinskih narodov ter izreden politični položaj Italije, ki ni obremenjena s kolonializmom. Vse to je dalo Gronchijevemu obisku poseben okvir in pomen v trenutno delikatnem mednarodnem položaju. Poleg tega je Brazilija največja država latinske Amerike, ki že od vsega početka stremi, da bi postala voditeljica vseh ostalih južnoameriških republik. Sedaj ko se v Evropi ustvarja Skupno tržišče, bi se mu rada približala ter pri tem govorila v imenu cele Južne Amerike. Zato, ker ji ni vseeno, s kom začne dvogovor, se je odločila za Italijo.

Po raznih sprejemih in političnih razgovorih je italijanski predsednik govoril v brazilskem kongresu ali parlamentu. Poudaril je skupne vezi prijateljstva, krvi, vere in krščanske kulture, ki družijo v eno samo duhovno celoto narode Latinske Amerike in Evrope. Zato je ne samo potrebno, ampak tudi spričo medsebojne odvisnosti, ki jo zahteva današnji način življenja, nujno, da države in celine tesno med seboj sodelujejo. Le tako bomo lahko z združenimi močmi branili svobodo in skupno kulturo. Prav zato se Združena Evropa — je nadaljeval Gronchi — ne bo zaprla sama vase, ampak bo vedno pripravljena sodelovati z drugimi.

V soboto so ob prisotnosti obeh državnih poglavarjev, Gronchija in Kubička, ter zunanjih ministrov podpisali več italijansko-brazilskih dogovorov. Najvažnejši zadevajo sodelovanje na področju jedrne energije v mirne namene. Praktično to pomeni, da bo tudi Južna Amerika v bodoče sodelovala z Euratomom preko Italije. Ostali sporazumi predvidevajo sodelovanje pri razvoju brazilskega kmetijstva ter vojaško službo. Odsluženi vojaški rok v Braziliji bo odslej veljaven za Italijo in obratno. Ta ugodnost bo zelo koristna za italijanske izseljence.

Brazilija meri osem milijonov in pol kvadratnih km ter pride po površini takoj za Rusijo, Kitajsko in Kanado. V njeni notranjosti se razprostirajo velikanski še nedotaknjeni gozdovi. Ker je obalni pas že preobljuden, ljudje vedno bolj prodirajo v notranjost dežele, kjer gradijo tudi novo prestolnico — Brazilijo. Razvoj gre za tem, da se država industrializira, za kar pa potrebuje tuje kapitale in tehnike. Pri tem ji bo Italija lahko pomagala. V Braziliji živi okrog dva milijona Italijanov. — Po številu prebivalcev, 62 milijonov, je največja latinska ter katoliška dežela pred Italijo, Francijo in Španijo.

Bulganina so odžagali

Agencija Tass je v soboto sporočila, da je bil Nikolaj Bulganin, bivši predsednik sovjetske vlade, razrešen svojih funkcij kot član Centralnega komitea KPSZ. To odločitev so sprejeli na zasedanju Osrednjega odbora KP. Odkar je Hruščev Bulganina pred nekaj meseci odstavil s položaja predsednika vlade, se je o njem malo govorilo. Zaenkrat ga niso obdolžili nobene krivde, kakor svoj čas Malenkova, Molotova in Kaganoviča. Za sedaj se še ne ve, zakaj so ga odstranili, ker po splošnem mnenju ni bil nevaren Hruščevu.

Naj si bo kakorkoli, to je zopetni dokaz, da se med sovjetskimi prvaki bije neizprosen boj za premoč.

Bulganin je bil eden redkih sovjetskih prvakov galantnih manir ter prijetnega pogleda.

Rasni izgredi v Angliji

V nekaterih mestnih četrtih londonske prestolnice, kjer prebivajo črnopolti državljani, je v preteklih dneh prišlo do pouličnih spopadov med belimi in črnci ter policijo, ko jih je skušala razgnati. Ta nenaden izbruh plemenskega sovraštva je zelo razburil angleško javno mnenje, ki ni vajeno podobnih izgredov. Tudi tisk je to sramotno početje mladih izprijencev, tako zvanih »teddy boys«, ostro obsodil in zahteval, da se jih strogo kaznuje. Neki list je takole zapisal: »Za božjo voljo, ne dopustimo, da se Little Rock prenese v Vel. Britanijo!« — Pravijo, da so ti mladi tepisti po večini mladeniči, ki si bistrijo svojo umsko kulturo ob »flipperjih«, televiziji ter rock and rollu. V alkoholu pa dobijo pogum za svoje »junaške« podvige. — Policija je več razgrajačev priprla, da pridejo pred sodišče.

Maršal Tito je otvoril zagrebški velesejem

V soboto 6. septembra je predsednik republike Tito slovesno otvoril zagrebški velesejem. Otvoritvene slovesnosti so se udeležile še druge visoke politične in gospodarske osebnosti ter zastopniki diplomatskega zbora. Na zagrebškem velesejmu razstavlja letos 4.500 inozemskih in 1000 domačih podjetij.

Jubilej tržaškega škofa msgr. Santina

Pretekli četrtek je minilo 20 let, odkar je bil ustoličen za tržaškega škofa monsignor Anton Santin. Gospod škof je doma iz Rovinja v Istri, kjer se je rodil 9. decembra 1895. Mašniško posvečenje je prejel prvega maja leta 1918 v Stični pri Ljubljani. Za reškega škofa je bil imenovan leta 1933, od tam pa je bil prestavljen za škofa v Trst leta 1938. Tako praznuje naš gospod škof letos kar tri jubileje in sicer 40-letnico mašniškega posvečenja, 25-letnico škofovskega posvečenja in še 20-letnico škofovanja v Trstu.

V dobi škofovanja monsignorja Santina se je v tržaški škofiji marsikaj spremenilo. V mestu samem so zrasle številne nove cerkve, ustanovil je več novih župnij. Krona škofovega dela je veliko bogoslovno semenišče za vzgojo novih duhovnikov.

Gospodu škofu tudi slovenski verniki in duhovniki ob lepem jubileju čestitamo, se mu zahvaljujemo za vse, kar je storil doslej za nas, in prosimo Boga, da bi mogel z njegovo pomočjo še dolgo uspešno vršiti svojo odgovorno službo pastirja naših duš.

G. škofu so v četrtek 4. sept. še posebej čestitali slov. duhovniki, zbrani na duhovnih vajah v tržaškem semenišču.

NAŠ TEDEN V CERKVI

14. 9. nedelja, 14. pob.: Povišanje sv. Križa
15. 9. ponedeljek: Marija 7 žalosti
16. 9. sreda, kvatrna: sv. Frančiška rane
17. 9. četrtek: sv. Jožef Kupertinski, spoz.
19. 9. petek, kvatrni: sv. Januarij, šk., m.
20. 9. sobota, kvatrna: sv. Evstahij, m.

*

SV. JOŽEF KUPERTINSKI (1603-1663), sin ubogega tesarja, je po daljših ovirah vstopil v red sv. Frančiška. Najprej je bil samostanski brat, potem je bil posvečen v duhovnika.

Pogosto je imel zamaknjenja, bil med molitvijo dvignjen od tal in podobno. Vsled teh mističnih milosti je prestal bridka preganjanja. Postavili so ga celo pred cerkveno sodišče.

Imel je poseben dar, da je na pogled spoznal, če kdo živi čisto ali je vdan nečistemu grehu. —

Preganjanja in nerazumevanja nas očiščujejo, da se bolj oklenemo Boga.

IZ SV. EVANGELIJA

Ko je šel Jezus v hišo nekega prvaka med farizeji v soboto na obed, so ga ti opazovali. In glej, neki vodeničen človek je bil pred njim. Jezus je spregovoril ter učiteljem postave in farizejem rekel: Ali je dovoljeno v soboto ozdravljati? — Ti pa so molčali. In prijel ga je, ozdravil in odpustil. Njim je pa rekel: Komu izmed vas bo padel osel ali vol v vodnjak in ga ne bo izvlekel koj sobotni dan? In niso mu mogli na to odgovoriti. Povedal je pa tudi povabljenim priliko, ko je videl, kako so si izbirali prve sedeže. Govoril jim je: Kadar te kdo povabi na svatbo, ne sedaj na prvo mesto, da ne bo, če bi bil morda povabljen kateri imenitnejši ko ti, prišel ta, ki je povabil tebe in njega, in ti rekel: Umakni se temu, in bi se ti takrat začel s sramoto presedati na zadnje mesto. Temveč, kadar si povabljen, pojdi in sedi na zadnje mesto, da ti poreče, ko pride, kateri te je povabil: Prijatelj, pomakni se više! Takrat ti bo čast vpričo vseh, ki so s teboj pri mizi. Kajti vsak, ki se povišuje, bo ponižan in kdor se ponižuje, bo povišan.

*

Povišanje sv. Križa

Veliko razpelo, na katerem je Zveličar trpel in umrl, je bilo jeruzalemskim kristjanom vedno drago in sveto. Bilo jim je viden in otipljiv spomin Jezusovega trpljenja in njegove neizmerne ljubezni do nas. Kraljica Helena ga je dala zopet postaviti na Golgoto in sicer prav na mesto Gospodovega mučeništva. Tam je bil izpostavljen sv. Križ in opozarjal verne romarje na nepopisno žrtev in ljubezen učlovečenega Boga. Kako so judovski verniki morali biti ponosni na to veliko svetinjo! — Zgodilo se je, da so Perzijci zavzeli Jeruzalem in ugrabili tudi Križ ter ga odnesli s seboj. Poslej je bil sv. Križ celih 14 let v perzijski sužnosti. Šele po mnogih trudih, bojih in naporih se je cesarju Herakliju posrečilo dobiti Križ nazaj. V slovesni procesiji ga je vnovič postavil na prejšnje mesto. Odslej je bil sv. Križ še veliko bolj čislan kot poprej. Na to Heraklijevo povišanje sv. Križa nas spominja današnji praznik.

Vsako posvečeno razpelo nam mora biti drago in sveto, ker nam predstavlja pravi sv. Križ. Naj ne manjka v nobeni hiši in naj bo povsod na dostojnem mestu! Hiša brez križa ni krščanska. Nam katoličanom je križ sveto znamenje, med vsemi znamenji najsvetejše. Kdor ne mara križa, tak ne mara Boga. Kdor prezira križ, tak prezira v bistvu Boga, tak je božji sovražnik. Nesrečni, surovi in podivjani ljudje so mnogokje vrgli križ iz javnih in zasebnih poslopij. Usmiljeni Bog jim ta strahotni greh odpusti! V svoji usodni slepoti so hoteli izločiti samega Boga in prevzeti njegovo oblast. Ljubi Bog jih razsvetli in spreobrni, reši vse grešne duše in zavladaj v popolni meri povsod! Cenimo sv. križ, še neprimerno bolj pa cenimo in častimo živega Odrešenika Jezusa Kristusa, ki biva v tabernaklju! On je za nas brezmejno trpel in mučeniške smrti umrl iz ljubezni do nas. Po njegovi zaslugi bomo vekomaj srečni v nebesih. Bodimo mu trajno hvaležni za to preveliko dobroto! Ljubimo ga z vsem srcem, častimo in slavimo z vsemi močmi! — Molimo Te, Kristus, in Te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.

Podlaga sreče v zakonu

V mestu Buffalo v državi New York je bil poseben narodni kongres za »Katoliško družinsko življenje«. Med drugimi govorniki je bil tudi P. Fahey, ki je govoril o čistosti, uboštvu in pokorščini v zakonu, katere imenuje najboljše in najučinkovitejše protistrupe proti modernemu pojmovanju družinskega in zakonskega življenja, ki se izživlja v hedonizmu, v iskanju bogastva in v neodvisnosti in neomejeni svobodi, kar prinaša le škodo in uničuje skupnost družinskega življenja. Drugi govorniki so poudarjali realno gledanje na zakonsko zvezo in zakrament, posebno pri mladini, ki si zakonsko zvezo tolikokrat predstavlja le kot nekaj romantičnega. Prav tako so dalf močen poudarek duhovnim vrednotam, ki jih družinsko življenje v duhu katoliške moralke ima in očiščuje, brani in posreduje drugim rodovom. — Iz teh kratkih misli je že spoznati, kakšen pomen imajo taki kongresi. Omenjeni je 27. v vrsti, udeležba velika, kar priča, kako si ljudje, posebej še mladina, ki resno misli na zakon, in družinski očetje na drugi strani želijo dobiti novih idealov za družinsko življenje, ki bi moralo vedno biti polno topline in razumevanja, šola kreposti in ognjišče moralnosti.

Strogi ženski samostani

Morda vas bo zanimala kratka statistika ženskih klavzurnih samostanov. Po številu je 23 ženskih kontemplativnih redov, od katerih so najbolj številne karmeličanke, ki imajo 813 samostanov in 15.333 redovnic, sledijo klarise, ki imajo 657 samostanov in 14.014 redovnic. Od teh je v Evropi 2.523 samostanov in 63.357 redovnic. V Jugoslaviji je bilo 16 samostanov z 299 redovnicami, ki so bile v strogi papeški klavzuri. Največ samostanov in redovnic v Evropi ima Španija: 902 samostana in 21.155 redovnic. V celi Ameriki je 555 samostanov in 12.614 redovnic, največ v Združenih državah. V Aziji je 79 samostanov in 1.706 redovnic, največ v Indiji. — V Afriki je 34 samostanov in 535 redovnic, največ v Južnoafriški Uniji. — Avstralija ima pa 12 samostanov in 257 redovnic. Iz statistike moremo pač razumeti skrb Cerkve in njenega poglavarja tudi za ta del, potrebni in nenadomestljivi del skrivnostnega Kristusa.

Poljski ne manjka duhovnikov

Škof Česlav Kaczmarek iz Kielc na Poljskem je v svojem pastirskem pismu vernikom naznanil, da je pomanjkanje duhovnikov na Poljskem vedno manjše, ker je vedno večje število duhovniških poklicev. Veliko pomanjkanje duhovnikov in redovnic, omenja škof, je nastalo zaradi velikih izgub med vojno, saj je polovica klera postalo žrtev nacistov in ruskih deportacij. Okrog 20% poljskih duhovnikov je umrlo med preganjanjem, v nekaterih škofijah je procent dosegel tudi 50%. Tedaj je večina semenišč bilo ukinjenih in zaprtih. Leta 1945 je bilo na Poljskem le 8.000 duhovnikov, pred drugo svetovno vojno pa 12.000. Trenutno je svetnih in redovnih duhovnikov 15.000. Letni narastek je 600 novih duhovnikov.

Otroci za misijone

Vrhovno vodstvo Papeške Družbe svetega Detinstva za katoliške misijone je ob priliki letnega zborovanja v Parizu objavilo, da je v zadnjem letu družba nabrala 2 milijardi in 700 milijonov italijanskih lir, s čimer je mogla pomagati in podpreti 871 misijonskih postaj in vzdrževati bolnice, zavetišča za otroke in starčke in celo vrsto šolskih ustanov.

Kongres katoliških umetnikov

Na Dunaju se je vršil od 27. avgusta do 3. septembra svetovni kongres katoliških umetnikov. Kongres je bil pod okriljem znane organizacije »Pax Romana«.

Kongres katoliških univerz

Koncem avgusta se je vršil na univerzi v Lovainu kongres katoliških univerz. Zvezo katoliških univerz je ustanovil sv. oče leta 1949. Na kongresu je bilo zastopanih 40 katoliških univerz iz Evrope, Amerike, Azije in Afrike. Odlični zastopniki so obravnavali vprašanje: Katoliška univerza in človek.

Sv. Benedikt, zavetnik inženirjev

Sveti oče je imenoval opata svetega Benedikta za zavetnika italijanskih arhitektov in inženirjev. Sv. Benedikta je vodilo pri vsem njegovem delu znano geslo: Moli in delaj!

Lepo knjižno darilo

Ravnatelj narodne knjižnice v Taipehu na Formozi, vnet katoličan, je podaril vatikanski knjižnici 1700 kitajskih knjig.

Romarji iz Hong Konga v Lurdu

2. septembra je dospelo iz daljnega Hong Konga prvo škofijsko romanje v Lurd. Romarji so se ustavili v Lurdu tri dni, nato so odšli še v Fatimo.

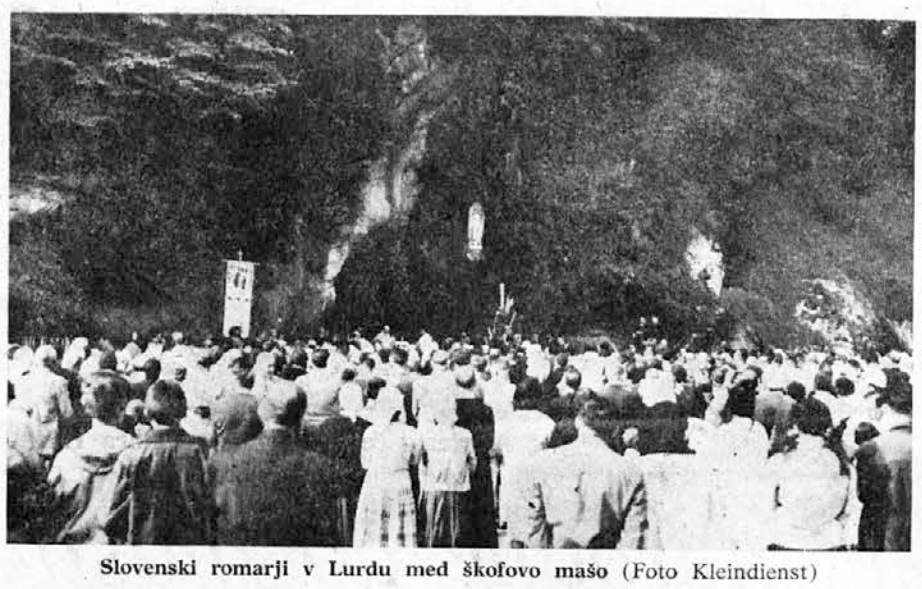

Slovenski romarji v Lurdu med škofovo mašo (Foto Kleindienst)

Župnija - Cerkvica Kristusova

Po uredbi Kristusa samega so apostoli in njih nasledniki, škofje, edini njegovi poverjeniki za oznanjevanje evangelija in delitev zakramentov. Toda že apostoli in še bolj njih nasledniki, škofje, so si jemali vedno v pomoč še drugih duhovnikov (prezbiterjev in diakonov), da so z njih pomočjo vodili škofije in vladali vernikom. Ko se je v teku stoletij število vernikov vedno bolj množilo in zlasti ko je krščanstvo prodrlo na deželo, je postala čreda, poverjena škofom, tako zelo razširjena na prostoru, da škofje pri najboljši volji niso mogli vsemu kaj in tudi verniki niso mogli k škofu za sv. zakramente. Zato so škofje pošiljali mednje kot svoje zastopnike duhovnike, katerim so poverjali vedno večje pravice, posebno da so postavljali cerkve, učili krščanski nauk in delili zakramente. Tako so polagoma nastale razne postojanke na deželi, ki so se vedno bolj osamosvojevale od škofa v mestu, dokler se polagoma tudi juridično niso osamosvojile v samostojne cerkvenopravne edinice, kot jih poznamo danes; imenujemo jih župnije.

»Ravno v času, ko se je človek hotel iztrgati iz ljubečega naročja Cerkve in se hotel postaviti na lastne noge, v času protestantske reformacije, je katoliška Cerkev na vesoljnem cerkvenem zboru v Tridentu uzakonila župnijsko organizacijo. Ta organizacija je sicer počasi napredovala, a z novim cerkvenim zakonikom je uspešno dovršena. Danes je vsak katoličan ne samo član katoliške Cerkve, marveč tudi član župnije, ali še bolje: ravno po župniji je tudi član Cerkve.

Župnijo vsi poznamo in gotovo bolje nego škofijo ali vesoljno Cerkev. Našim očem je bližja in neposredno nam pomaga, da izpolnjujemo svojo življenjsko nalogo, rasti v Kristusa. Prav zato je namreč nastala. Ima torej iste naloge kot škofija v večjem in vesoljna Cerkev v polnem obsegu. Zato jo v novejšem času pogosto imenujejo Cerkev v malem ali kratko Cerkvica Kristusova.« (J. Oražem, Naša župnija)

Ker ima župnija tako odlične naloge, je vedno veliko veselje in velika čast za vernike, kadar se kje ustanovi kaka nova župnija, saj je, kakor da bi prišla med ljudi Cerkvica Kristusova. Po vojni so naši verniki že večkrat doživeli to veselje. Ker so bile namreč razne vasi po novi meji odtrgane od svojih dotedanjih župnij, niso mogle ostati viseče v zraku, saj smo omenili, da je vsak vernik član Cerkve po župniji. V župni cerkvi ga običajno krstijo, tu se sklepajo zakoni, tu se delijo zakramenti, tu kristjana pokopljejo in zanj molijo. Zaradi tega je pristojna cerkvena oblast poskrbela, da so se razne vasi med sabo združile in so se povezale v nove župnije. Tako delo pa običajno ni lahko. Treba je premostiti nešteto težav raznih vrst, predno se pride do cilja. Zato pa, ko je vse to delo opravljeno, je zadoščenje tem večje.

Nova župnija Jamlje - Dol

To zadoščenje in to veselje je bilo preteklo nedeljo prihranjeno vernikom v Jamljah in v Dolu na Krasu. Ti dve vasi sta bili namreč z dekretom goriškega nadškofa Ambrosija z dne 3. septembra t. l. dvignjeni v novo samostojno župnijo. Do leta 1947 je Dol bil del župnije Opatje selo, ki je pa sedaj ostalo onkraj meje, Jamlje pa so kot samostojen vikariat že od leta 1868 spadale zadnji čas pod upraviteljstvo župnika v Brestovici, ki je prav tako ostala v Jugoslaviji. Za uspešno in pravilno dušno oskrbo je bilo zato potrebno doseči, da se obe vasi združita in postaneta samostojna župnija z vsemi pravicami in dolžnostmi župnije. S tem delom se je takoj začelo. Že prvi upravitelj Jamelj-Dola, č. g. Bernard Spacapan, je napravil prve korake. Njegovo delo je nadaljeval naslednik, č. g. Jože Vošnjak. Vendar težav ni manjkalo. Ko je odšel g. Vošnjak, je ustanovitev župnije postala glavna skrb novega dušnega pastirja č. g. Joška Štanta. Ta se je z vsemi silami vrgel na delo, da uredi vse potrebno in doseže cerkvenoupravno ustanovitev župnije. Po mnogih potih in številnih trudih mu je sedaj uspelo. Cerkvena oblast je ustanovila novo župnijo Jamlje - Dol, ki šteje nad 600 duš ter se razteza od meje župnije Gabrje, na razpotju v Opatje selo, do Devina. Torej je zelo dolga fara, najdaljša v goriški škofiji. V celoti pa spada pod občino Doberdob. Ker pa imajo sedaj v Doberdobu rdečega župana in rdečo občinsko komando, je prav od tam prišlo največ težav. Vendar ni nič čudnega, če rdeča oblast skuša nagajati in delati težave, ko gre za dušni blagor vernikov (o tem smo že nekaj pisali), čudno je to, da verniki tako oblast volijo in podpirajo. Ali se bodo v bodoče bolj spametovali?

Novo župnijo pa čakajo še velike težave, ker ji manjka prav veliko tega, kar je potrebno za uspešno delo. Predvsem nimajo še lastnega župnišča. To bi pravzaprav že moralo stati v Jamljah, a je nekdanja občinska uprava v Nabrežini vojno odškodnino uporabila za drugačne namene. Pravijo, da je sedanja uprava v Nabrežini voljna povrniti po krivici prilaščeno odškodnino. Toda doberdobska občina bi se morala pobrigati, da poskrbi cerkvi, kar ji je bilo po krivici odnešenega. Naj vsaj tukaj pokaže občinska oblast v Doberdobu, da ji je res kaj za dobrobit ljudstva in ne samo za dobrobit »novega razreda« partijcev.

Lurško slavje
na Sv. gori in na Brezjah

Ogenj navdušenja za lurško M. B. je letos zajel vso Slovenijo. Poročali smo že, kako obhajajo povsod župnijske in dekanijske slovesnosti v čast lurški Mariji. Preteklo nedeljo in na praznik Rojstva Marijinega pa so te slovesnosti dosegle višek na dveh Marijinih božjih poteh, na Sv. gori za goriško administraturo in na Brezjah za ljubljansko škofijo.

Na Sv. gori so se že v soboto zvečer zbrali verniki v tako velikem številu, kot jih letos ni bilo še tam. Spovedovanje je trajalo do polnoči, zjutraj se je pa začelo že kmalu po 4. uri in se zavleklo do poldne. Nedeljski romarji na Sv. gori so bili predvsem iz daljnih krajev, z Gorenjske, Štajerske in tudi s Koroške. Bilo jih je gotovo nekaj tisoč. Vendar je glavni del slovesnosti bil napovedan na praznik Marijinega Rojstva, ko je bilo napovedano škofijsko lurško romanje na Sv. goro. Že na predvečer si videl v Solkanu cele procesije vernega ljudstva, ki je hitelo na goro k Mariji. Prihajali so potem še celo noč in celo jutro. Z njimi je prišlo kakih 40 duhovnikov in tudi apostolski administrator msgr. M. Toroš. V nedeljo zvečer so imeli skupno zborno mašo, od 11h do polnoči pa uro češčenja. Drugo jutro so že ob 3h začeli s sv. mašami, ki so si sledile druga drugi do poldne. Ves čas je trajalo tudi spovedovanje. Glavne maše so pa bile ob 6., 8. in 10. uri. S slovesnim blagoslovom in zahvalno pesmijo se je to veličastno lurško romanje na Sv. goro zaključilo.

Krasno vreme, ki je bilo vse tri dni, je veliko pripomoglo, da se je na Sv. gori zbralo toliko ljudstva.

Mimogrede omenimo, da je Turistično društvo iz Solkana odprlo na Sv. gori gostišče, kjer človeku postrežejo tudi s toplim kosilom, če ga je potreben, in pa s prenočiščem. Za prihodnje leto obetajo, da bodo izboljšali tudi cesto na Sv. goro, ki je sicer prevozna, a le za avtomobile in težke motorje. Potem bo Sv. gora postala še bolj privlačna točka ne samo za romarje, nego tudi za druge obiskovalce. Omenimo pa tudi, da prihaja k Mariji na Sv. goro razmeroma malo romarjev iz Italije in s Tržaškega, dočim jih je zelo veliko iz vseh delov Slovenije.

V nedeljo 7. septembra so imeli lurško slavje tudi na Brezjah. Prišlo je veliko ljudstva. Slovesnost je vodil škof Vovk.

Jugoslovani v Lurdu

Državna agencija Putnik iz Beograda je priredila Jugoslovansko romanje v Lurd od 19. do 28. avgusta t. l.

Žal, da poročilo o tem romanju, če ga primerjamo z drugimi romarji, razočara. Za vso državo je bilo dovoljenih le 200 romarskih mest. Slovenija je imela na razpolago 50 mest, priglasilo pa se je v Sloveniji 75 romarjev, vendar je državni vizum dobilo le 17 oseb. Iz cele države je bilo skupno 90 romarjev, t. j. 2 železniška voza. Hvala Bogu, vsaj nekaj ljudi je zastopalo tudi Jugoslavijo — gotovo z veliko večjim občutkom duhovne sreče in navdušenja kot vsi drugi, ki romajo brez ovir.

Škof Rožman govori romarjem pri XII. postaji križevega pota (Foto Kleindienst)

Kongres Mednarodne zveze mladih krščanskih demokratov (UIJDC) v Bruslju

V dneh od 23. do 27. julija t. l. se je vršilo v Bruslju, v okviru Svetovne razstave, zasedanje Mednarodne zveze krščanskih demokratov (UIJDC - Union International des Jeunes Democrates Chretiens). Konference so se udeležili zastopniki mladinskih gibanj krščanske demokracije iz Francije, Belgije, Italije, Avstrije, Nizozemske, Švice, Zah. Nemčije, Luksemburga, Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije (Slovenija). Têma zborovanja je bilo vprašanje avtomacije, ki zavzema dandanes vedno večji obseg v svetovnem življenju.

Prvo predavanje o temi »Kaj je avtomacija« je imel Francoz J. Mersch. Nizozemski delegat dr. P. De Heij je predaval o ekonomskih posledicah avtomatizacije. Tretje predavanje je imel prvak Mednarodne zveze krščanskih sindikatov M. Defossez, in sicer o socialnih posledicah avtomatizacije.

Čisto s praktičnega vidika je vzel v pretres vprašanje avtomatizacije nemški delegat dr. H. Steinberg; govoril je o človečanskih pravicah pri avtomatizaciji. V svojih izvajanjih je prikazal številne plati javnega življenja (družinsko življenje, razvedrilo, kulturne potrebe, športno udejstvovanje) v luči uvajanja avtomatizacije in njenih posledic ter nakazal praktične smernice za rešitev vseh teh vprašanj v korist prizadetih slojev. Temu referatu je sledila najživahnejša diskusija. Zadnje predavanje je imel Italijan B. Ciccardini (človečanske posledice avtomatizacije z vidika spoštovanja človeškega dostojanstva), ki je v svojem referatu zatrdil, da avtomatizacija ne bo prinesla nujnih sprememb v škodo duhovnih vrednot, temveč se bo mogla le-tem prilagoditi (ne kakor prva in druga industrijska revolucija, ki nista priznali duhovnih potreb).

Predzadnji popoldan je zborovalcem priredil sprejem na Expo paviljon Evropske premogovne in jeklarske skupnosti (CECA).

Zaključno zborovanje študijskega kongresa UIJDC se je vršilo v soboto 26. julija v dvorani Albertinske biblioteke v Bruslju. Na tej svečanosti je zborovalcem govoril belgijski zunanji minister Van Zeeland, ki je v svojih besedah poudaril, da si moramo od avtomatizacije pričakovati resnično dobre sadove ter na vsak način z optimizmom sprejeti ta moderen, neizbežen socialni pojav.

Med drugimi je bil na zaključku zasedanja prisoten tudi belgijski minister za javna dela. Pozdravno brzojavko pa sta poslala tudi italijanski ministrski predsednik Fanfani ter državni podtajnik za zunanje zadeve Folchi.

Slov. volivcem v Trstu

javljamo, da smo skoro že zaključili priprave za predložitev SLOVENSKE LISTE. Kandidati so približno isti, kot pri zadnjih občinskih volitvah. Nosilec liste je g. dr. Josip Agneletto. Celotna lista bo objavljena po predložitvi. Te vrstice so namenjene vsem volivcem, ki jim je na tem, da nastopimo pri teh volitvah čisto samostojno s svojo slovensko listo. Gojimo veliko upanje, da bodo naše kandidate podprle široke plasti slovenskega prebivalstva s svojimi glasovi. Tako bodo laže prišle do izraza v tržaškem občinskem svetu naše želje in zahteve.

Trst, 9. sept. 1958.

Flipperji v nevarnosti

Številni naši bralci sploh ne vedo, kaj je flippers, a v resnici prav sedaj milijoni mladih italijanskih državljanov in tisoči in tisoči trgovcev in agentov trepetajo od strahu in jeze zaradi flipperjev. Z letali, brzovlaki, avtomobili tekajo presenečeni trgovci iz mesta v mesto. Povsod so v teku velike intervencije na najvišjih civilnih uradih, naj vendar počakajo s prepovedjo flipperjev, naj jo odložijo ali sploh naj do te nedemokratične prepovedi ne pride.

Toda ne pomaga nič. Flipperjem bijejo zadnji meseci življenja. Za kvestorjem v Padovi se je odločil za isto prepoved kvestor v Genovi, v Turinu, v Rimu, v Trstu in sedaj se splošno sliši, da z januarjem ne bo v Italiji noben javen lokal več imel te zavratne in kvarne igre. Kaj je tedaj flipper? Na videz nedolžna stvar, nekakšen električni biljard, ki pa mladega človeka v kratkem času popolnoma zmeša. Spomladi se je zgodilo, da so dijaki opuščali šolo in ves dan zapravili po barih ob čarnih flipperjih. Če namreč fant dobro igra, če se dobro navadi, lahko za majhen denar cele ure gospodari nad flipperjem. V barih in gostilnah pride sčasoma na vrsto še pijača in cigareta ter slaba družba in kar naenkrat trpi šola in družina. V zadnjih dveh letih so nastale med doraščajočo mladino v Italiji tako slabe posledice zaradi te igre, da so se enoglasno dvignile javne pritožbe med vzgojitelji in starši. Začela je naraščati hudobija med mladino in končno sedaj zmaguje pamet, ker so nekatere kvesture že prepovedale to kvarno magično igro.

Flipperji so prišli iz Amerike, iz mesta Chicago. Zanimivo je, da Amerikanci niso zmožni vzeti mladini te kvarne igre, čeprav je velik vzrok mladinski kriminaliteti. V Italiji je na srečo mladine druga pesem. Čeprav skoro ob dvanajsti uri, vendar oblasti končno le mislijo napraviti red. Trgovci in agenti imajo seveda izredno visoko denarno izgubo, tudi bari in gostilne bodo zgubili mnogo lepega in lahkega zaslužka.

Sicer pa je mnenje vseh katoliških časnikarjev, da bi morali v barih in gostilnah prepovedati vse, karkoli odraščajočo mladino vleče v te lokale. Nikdar ni koristno, da doraščajoči fantje igrajo po gostilnah karte, biljardine, posedajo ob televizorju in sploh smatrajo gostilno sredi vasi za kraj shajanja in dogovorov. Obstojajo sicer razni policijski predpisi, toda prav sedaj imamo na Primorskem karabinerje, ki se bojijo zameriti mladim fantom v gostilnah in nočnim motornim razgrajačem po cestah. Gospodje kvestorji naj se zanimajo za red tudi po vaseh in ne samo po mestih!

Zaključek XIX. filmskega festivala v Benetkah

V nedeljo zvečer so v Benetkah zaključili XIX. filmski festival in obenem razdelili nagrade najboljšim igralcem in režiserjem. Najvišje priznanje, »Zlati lev«, je bilo podeljeno japonskemu režiserju Inagaku za njegov film »Človek iz Rikšija«. Nagrado za najboljšo žensko vlogo je prejela italijanska priznana igralka Sofia Loren za film »Črna orhideja«. Za najboljško moško vlogo pa je bil nagrajen Alec Guinness v filmu »Usta resnice«. Nagrado sta prejela še dva mlada režiserja, in sicer Francesco Rossi za film »Izzivanje« in Louis Malle za film »Ljubimci«.

SKUPNI PRAZNIK V ČAST MATERE BOŽJE NA OPČINAH

Vsi Bogu in nebeški Kraljici zvesti verniki se bomo srečali v nedeljo 14. sept. na Opčinah. Če ni izredne težave, pridimo vsi! Naš letošnji skupni marijanski praznik naj bo po velikosti odsev daljnega Lurda, naj bo dan zadoščenja Materi božji, naj bo dan skupne molitve za duhovniške poklice, za mir! Zato prav vsi, mladi in starejši, z veseljem na lepo pot, na božjo pot v slovesno procesijo Matere božje!

Spored slovesnosti je sledeč:

Ob štirih pop. sv. maša — procesija — govor — Te Deum — evharistični blagoslov.

Prinesite v procesijo cerkvene zastave — Lurški romarji, imejte svoj romarski znak — Kdor ima listek s posvetilno molitvijo Marijinemu Brezmadežnemu Srcu, naj ga vzame s seboj — Dekleta in žene, imejte po fatimski navadi cvetje v rokah — Mislite pravočasno na prevoz — Po končanem blagoslovu bo v cerkvi darovanje za nemajhne stroške skupnega praznika — Pri slovesnosti bodo sodelovale tri godbe in združeni cerkveni zbori — Procesijo bodo filmali in tam v pozni jeseni bomo po vseh vaseh v naših dvoranah gledali, kako lepo je bilo pri Mariji v Lurdu in pri Mariji na Opčinah.

Vsi se trudimo, da bo marijanska proslava na Opčinah vsako leto večja, vsako leto lepša! Naj bo izraz naše sinovske ljubezni, hvaležnosti do Matere božje, ki nas varno vodi k Jezusu!

Spored procesije:

KRIŽ — OPENSKA ŠOLSKA MLADINA — MARIJINE DRUŽBE Z ZASTAVAMI — MLADINSKA GODBA IZ TRSTA — FANTJE — MOŽJE — SKAVTI — NARODNE NOŠE — BELOOBLEČENI OTROCI — GODBA S PROSEKA — STREŽNIKI — MARIJIN KIP — SPREMSTVO — ŠKOF Z DUHOVŠČINO — CERKVENI PEVCI — ŽENSTVO — V SREDINI GODBA IZ TREBČ

POJMO, MOLIMO SKUPNO — POSLUŠAJMO REDITELJE — V PROCESIJI NAJ BO VSAK NA SVOJEM MESTU — CERKVENI PEVCI IN ŽENE ZA NJIMI GREDO V SESTEROSTOPIH

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Budanje na Vipavskem

V Budanjah na Vipavskem je umrl tamkajšnji župnik Debevec Ivan. Od 59 let duhovništva je preživel kar 52 let v Budanjah. Bil je zelo priljubljen pri ljudstvu, kar se je izkazalo tudi pri pogrebu v torek 2. t.m. Pogreba se je udeležilo vse ljudstvo. A kar najbolj zgovorno potrjuje vdanost vernikov svojemu dolgoletnemu dušnemu pastirju, je udeležba pri obhajilu na dan pogreba. Od približno tisoč duš, ki jih šteje fara, je pristopilo v dveh izmenah kar sedem sto k mizi Gospodovi.

Pa tudi duhovnikov je bilo pri pogrebu rekordno število, dvainpetdeset. Točno toliko, kolikor let je bil rajnki v Budanjah za župnika.

Pogrebne obrede je opravil vipavski dekan Brajtenberger, ki je poudaril pri poslovilnem nagovoru pokojnikovo ponižnost, ubogljivost in možatost. Dano obljubo je vedno izpolnil. Ubogal pa je tudi ob smrti. Ker so mu rekli, da naj ne umre pozimi, ker bi ga težko nosili po zledenelih grdih poteh, je tudi v tem ubogal in zatisnil svoje trudne oči v tem prijetnem zadnjem delu poletja!

Nepozabnemu pokojniku večni mir in pokoj.

Sveto pri Komnu

V Svetem pri Komnu obhajajo vsako leto prvega septembra god sv. Tilha, kateremu je posvečena tamkajšnja cerkev. Tudi v sedanjih razmerah se cerkvene pobožnosti vršijo po stari navadi. Le zunanjega hrušča ni več, ker ni čez mejo nekdanjih kramarjev. In to je prav. Letos je bilo v cerkvi izredno lepo. Prihitelo je kar 14 duhovnikov, ki so zelo povzdignili vso slovesnost. Pevski zbor je prepeval ob spremljavi novega g. upravitelja iz Temnic, novomašnika Černigoja. Pridigal je pri glavni maši gospod Krapež iz Velikega Dola, ki se je izkazal dobrega pridigarja o nebesih. Doslej so namreč mislili, da zna pridigati samo o peklu!

Dasi je bil ponedeljek in torej delavnik, so ljudje praznovali svojega vaškega patrona prav po stari pobožni navadi, kar jim je v čast in hvalo.

Deset let Klica Triglava

List «Klic Triglava», ki izhaja v Londonu, razmnožen na ciklostil, je pretekli mesec obhajal deseto leto življenja; prva številka je namreč izšla 15. avgusta 1948. Klic Triglava je »politično neodvisen list, kot pravi sam o sebi, ker ga ne kontrolira nobena politična skupina, ki bi se potegovala za oblast.« Zato je res opaziti v njem, kako se v člankih krešejo različna mnenja. Vendar je tudi KT politično opredeljen v tem smislu, da zagovarja demokratično in pa jugoslovansko idejo. Večkrat prinaša zelo zanimiva poročila in študije. Med temi je treba posebej omeniti članke in študije publicista in zgodovinarja Frana Erjavca, ki so vedno med najbolj zanimivimi.

Ob desetletnici KT čestitamo tudi mi z željo, da bi še naprej čistil pojme in delal za zmago demokratične in jugoslovanske ideje med rojaki v begunstvu.

DAROVI: Ob smrti gospe Amalije Turk iz Rojana so darovale članice rojanskega odseka Vincencijeve konference 3.500 lir za potrebne; gospa A. T. je darovala 5.000 Dobrodelnemu odseku rojanske Marijine družbe; gdč. Vera Turk ob smrti svoje mame 5.000 za nov Marijin dom v Rojanu. — Za nov Marijin dom v Rojanu znašajo darovi in mesečna nabirka v avgustu 146.000 lir.

Za katoliški tisk: Lurški romar za klišeje 20.000 lir.

Za Alojzijevišče: N. N. 2.000 lir.

Vsem dobrotnikom naj ljubi Bog bogato povrne!

Med trnjem in osatom

80-letnica slov. tabora v Dolini

Primorski dnevnik — sramotilec časti Matere božje, o čemer priča članek objavljen v nedeljo 23. avgusta 1958 — je objavil zadnjo nedeljo na prvi strani veliko sliko iz Doline in pod njo novo zgodovinsko — laž:

Slika predstavlja dva spomenika, ki stojita na istem mestu sredi Doline. Prvega so postavili verni in zavedni Slovenci v spomin prvega slovenskega tabora na Tržaškem; tabor je bil v jeseni leta 1878. Drugi spomenik predstavlja komunistično zvezdo in na kamnu so nekatera imena padlih v zadnji vojni. Razlaga pod to sliko pravi dobesedno tako: ... spomenik s komunistično zvezdo je logično nadaljevanje borbe za uresničenje programa dolinskega tabora! — Takšna potvorba lepe slovenske zgodovine zasluži samo eno besedo in ta je: **LAŽ!** Zapomnite si uredniki in vsi dolinski in drugi rdeči sopotniki: spomenik s komunistično zvezdo je pravo izdajstvo borbe za uresničenje programa dolinskega tabora! Slučajno imamo tudi v Gorici lepo, čeprav skromno knjižico o vsenarodnem taboru v Dolini leta 1887. Ob priliki se zato k stvari povrnemo. Tako bodo naši bralci spoznali vso zgodovino dolinskega tabora, ki ga hočejo titovci obračati v korist komunizma!

ŠOLSKA OBVESTILA

POPRAVNI IZPITI na osnovnih šolah. Jesenski rok izpitov se prične na vseh osnovnih šolah goriškega in doberdobškega okrožja dne 22. septembra ob 8.30. — Podroben razpored je sledeči:

Goriško okrožje: 22. sept. izpit čez II. razred v Gorici - ul. Croce in Randaccio, v Štandrežu, Podgori, Pevmi (za Pevmo in Št. Maver) in Števerjanu. — 23. in 24. sept. izpit čez III. razred na vseh prej imenovanih šolah. — 25., 26. in 27. sept. izpit čez V. razred. — 25. in 26. sept. izpiti čez II., III. in V. razred na Valerišču. — 23. in 24. sept. izpiti čez II. in III. razred na Plešivem. — 27. sept. izpit čez II. razred v Skrljevem. — 29. sept. izpit čez II. razred v Jazbinah. — *Doberdobško okrožje:* 22. sept. izpiti čez II. in III. razred v Doberdobu, Sovodnjah, Dolu in Rupi. — 25. in 26. sept. izpit čez V. razred. — 23. in 24. sept. izpiti čez II., III. in V. razred v Gabrijah in Na Vrhu.

Izpitne komisije so iste, kot v prvem roku. — Istočasno se bo vršilo tudi vpisovanje, ki se zaključi 30. t. m. — Otroci, rojeni l. 1952 (za prvi razred), so dolžni predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju, ostali pa spričevalo. — Šolsko leto 1958-59 se otvori dne 1. oktobra s šolsko mašo.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

A. B.

Pariški utrinki

URADNI POZDRAV PARIŠKEGA MESTA

Bilo je sivo deževno popoldne z vmesno nevihto. S podzemsko železnico smo hiteli na določeni sprejem v pariškem Hotel de Ville, t. j. v mestni hiši. Izstopili smo pred staro, mogočno palačo, ki je pa tedaj izgledala nekam stroga in mrka. V svečano razsvetljenih hodnikih so nas že pričakovali dodeljeni spremljevalci ter nas povabili po krasnem stopnišču v prvo nadstropje, v slavnostno dvorano zasedanj pariškega mestnega sveta. To je dvorana z bogatimi in težkimi lestenci, slikovitimi freskami, ki spominjajo zgodovino pariškega mesta, z gobelini ter mitološkimi podobami. Ob kraju jo krasijo kipi slavnih mož iz francoske zgodovine in kulture. Vsi smo bili v slovesnem pričakovanju.

Hotel de Ville je ena najlepših palač v Parizu. Sezidana je v slogu francoske renesanse. Leta 1871 je bila med vstajo pariške komune sicer požgana, a so jo potem obnovili. Hotel de Ville je tudi pravi muzej modernega kiparstva in slikarstva: dvorana Kariatid, dvorana znanosti, dvorana umetnosti, galerije — vse je posvečeno predvsem Parizu.

* * *

Vstopil je predsednik mestnega sveta, katerega je v našem imenu pozdravil ravnatelj naših tečajev. Nato je prevzel besedo župan, ki je najprej pozdravil vse narodnosti tukaj zbrane. »Zadovoljen sem — je dejal med drugim — da vas lahko pozdravim v imenu pariškega mesta med nami, vas, ki ste prišli sem zato, da se seznanite s francosko kulturo in civilizacijo. Francija je vedno rada prišla v stik z drugimi narodi in njih kulturo. Želela je razviti plodne odnose z različnimi narodnostmi, in s stikom drugih kultur je tudi sama obogatela. Pariško mesto je ponosno, da že po tradiciji vrši nalogo srednika narodov na področju duha,« je zaključil predstavnik francoske prestolnice.

Nato je zastopnik vsakega naroda dobil v spomin na pariško mesto umetniško spominsko listino.

Ob koncu so nam razkazali krasno razsvetljene glavne dvorane Mestne hiše, med njimi ono, kjer sprejemajo državne poglavarje in diplomatski zbor.

FOLKLORNI VEČER SLOVO OD INŠTITUTA

Bližal se je 29. julij, dan, ko se je imel vršiti folklorni večer z nastopom posameznih narodnih skupin, kjer naj bi vsaka izmed njih predstavila nekaj iz svoje kulturne zakladnice - pesem, folkloro, plese. Mrzlične so bile priprave za ta nastop. Nekateri so se organizirali šele zadnji popoldan, a so z dobro voljo vseeno spravili skupaj kako točko. Pri tem moram seveda pripomniti, da tu ni šlo toliko za kakovostno raven nastopa, pač pa, da drug drugemu pokažemo kako značilnost narodne kulture ali folklore.

Slovenci smo prvotno sestavili oktet. Vsaka narodna skupina je imela približno 10 minut časa na razpolago. Res, da se je od 52. narodnosti javilo le petnajst!

Salle des Actes je v slovesnem pričakovanju. Prve na sporedu so Nemčija (Allemagne), Avstrija, Belgija... po abecednem redu. Nemci so peli, Avstrijci pa so pokazali lepote svoje dežele v barvah. Zanimivi so bili Belgijci: Flamci so nastopili skupno s Holandci, dočim so Valonci poslali svojega zastopnika nastopat skupno s Španci! Sledil je tipičen braziljski ples: izvajala ga je mlada črnolasa plesalka, ki je očividno zelo navdušila vse navzoče. Lepa je bila španska točka. Sicer je bilo Špancev na odru tudi največ. Zapeli so nekaj svojih pesmi, nakar je mlada Španka ob zvokih andaluzijske melodije zaplesala v narodni noši karakterističen ples z ropotalkami. Lepo so se odrezali tudi Madžari, ki jih je bilo le pet, a so v troglasnem zboru občuteno zapeli nekaj otožnih pesmi. Ti so želi še posebno odobravanje, saj je večina njih dospela na Žahod šele po revoluciji l. 1956.

Veliko navdušenja pa sta izzvala dva duhovnika, edina predstavnika Indije in Ghane. Pogumno in nazorno sta zapela verske in narodne pesmi. In prav njuna samozavest in simpatičen nastop sta vsem najbolj ugajala.

Slovenci ta večer nismo peli. To pa zato, ker sploh na vrsto nismo prišli.

Zato pa smo nastopili ločeno na zaključni svečanosti. Morali bi nastopiti še Švicarji, Dominikanci, Črna gora in Slovenci. Na koncu smo pa ostali sami: Švicarji so zboleli. Dominikanci odšli, Črna gora pa je imela le eno predstavnico. Nam so se pridružili še Italijani...

Za to priliko smo program spremenili, oktet smo skrčili v septet in zapeli smo nekaj naših lepih narodnih pesmi. Tokrat smo bili deležni velike simpatije. Prav gotovo se je slovenska pesem glasila prvič v tej dvorani.

* * *

Po uradnem zaključku študijskega tečaja smo imeli še lepo cerkveno pobožnost s petjem, da se Bogu in Materi božji zahvalimo za vse, kar nam je bilo danega tu lepega doživeti.

Prišel je čas slovesa, slovo pa je vedno težko. Bili smo le mesec dni skupaj, s čisto tujih in tako različnih dežel, pa smo se vendar medsebojno navezali. Vsi pa smo si voščili, da se srečamo spet drugo leto.

Slednjič smo se na dvorišču, z ravnateljem na čelu, postavili v »kolo« ter ob starem irskem napevu skupno zaplesali za slovo. Vse nam bo ostalo v prijetnem spominu...

(Se nadaljuje)

Nova imena tržaških ulic

Tržaški občinski krajepisni urad je začel z dolgotrajnim in potrpežljivim delom imenovanja novih tržaških ulic in tudi njih preimenovanjem. Tako bodo izginili še zadnji ostanki slovenskih imen, v kolikor se ljudje sami ne bodo še držali starih. S tem delom so začeli na Greti, kjer so »krstili« 40 novih ulic in namestili 800 novih številčnih tablic po ondotnih hišah. V to število so vključene tudi mnoge hiše in nove ulice v Škorklji. V teku so priprave za imenovanje nadaljnjih 40 ulic v mestu. Po tem urejenem urbanističnem sistemu bo zelo olajšano ljudsko štetje leta 1961, pa tudi sedaj bo olajšano delo zlasti pismonošem.

Jesensko slavje SDZ na Opčinah

V nedeljo 30. avgusta je Slov. dem. zveza priredila svoje vsakoletno jesensko slavje na Opčinah. Prireditev je s kratkim govorom in s pozdravom vsem prisotnim Tržačanom ter skupini Goričanov otvoril dr. J. Agneletto. Sledil je pester spored. Najprej je nastopil nabrežinski pevski zbor »A. Tance« pod spretnim vodstvom prof. Mamola; zbor je zelo lepo zapel več pesmi. Sledil je nastop Dolinskega tria, ob spremljavi katerega je prijetno prepeval duet. Nato so nastopili Goričani. Najprej je nekaj pesmi odpel oktet SKPD iz Gorice »Planika« in žel za svoje izvajanje prisrčno odobravanje, nato pa je par Avsenikovih prav dobro podal Trio SKPD; vmes je pela mala Milojka, ki je s svojim nastopom poslušalce veselo navdušila.

Zelo posrečena je bila tudi zadnja točka programa, t. j. zabavni in šaljivi prizori ter šaljive domislice, katere je prispeval Veseli oder iz Trsta.

Bilo je že pozno, ko se je slavje v veselem razpoloženju zaključilo.

Gradbena dejavnost ladjedelnic CRDA

V ladjedelnicah CRDA v Trstu in Tržiču dokončujejo sedaj 5 turbacistern, s skupno težo 176.700 ton ter eno 4350-tonsko motorno ladjo. V načrtu imajo še dve 36.000-tonski turbocisterni. Sedem turbocistern, s skupno tonažo 236.300 ton, pa grade na splaviščih, dve drugi turbocisterni po 89.000 ton pa bodo zgradili v ladjedelnici sv. Marka in dve v tržiških ladjedelnicah.

Skupna gradbena dejavnost znaša torej 17 ladij, a kljub temu ne zadostuje, da bi lahko zaposlila vse delavce.

»Tržaški zdravstveni dnevi«

V veliki dvorani tržaške bolnišnice so v petek 5. septembra otvorili »tržaške zdravstvene dneve«. Letošnji enajsti tržaški zdravstveni kongres je posvečen tuberkulozi. Otvoritveni govor je imel prof. Battigelli. Omenil je med drugim, da so nova zdravila sicer zmanjšala smrtne slučaje te zahrbtne bolezni, niso je pa še popolnoma premagala. Bolezen postaja vedno bolj kronična in v zadnjem času se opaža vedno večje število novih primerov.

Pri otvoritvi je poleg visokih tržaških osebnosti bil navzoč tudi minister za zdravstvo, senator Vincenzo Monaldi, ki je imel tudi daljši govor o borbi proti tej socialni bolezni.

V naslednjih dneh so sledila še druga važna predavanja priznanih zdravnikov in biologov iz Italije in ostalih krajev Evrope, ki se borijo proti tej zavratni bolezni.

Novi tržaški kvestor

Dr. De Nozza, sedanji tržaški kvestor, je imenovan za generalnega inšpektorja in je premeščen v Rim, kjer bo služboval na ministrstvu za notranje zadeve. Za novega tržaškega kvestorja je bil imenovan dosedanji kvestor v Forliju Pasquale Buttiglione.

Rojan

Nenadno je Gospod poklical k sebi v soboto 6. septembra gospo Amalijo Turk z Grete. Gospa je bila sicer že več časa nekoliko bolehna, vendar ni nihče slutil, da je njena ura tako blizu. K zadnjemu počitku jo je pretekli ponedeljek spremila velika množica prijateljev in znancev.

Dragi pokojnici želimo večno srečo pri Bogu, njeni družini in sorodnikom, zlasti hčerki Veri, izrekamo iskreno sožalje.

* * *

Naša letošnja romanja so pri kraju. Začeli smo s šolskimi otroki, ki so šli v Barnas in na Staro goro, potem smo se udeležili velikega skupnega romanja v Lurd, konec avgusta pa smo obiskali še Sv. Višarje. Sedaj v jeseni in pozimi pa vas bomo večkrat povabili k raznim prireditvam v našem Marijinem domu.

Bazovica

Pretekla sobota in nedelja sta bila za našo župnijo dneva porok. V soboto sta sklenila sv. zakon učiteljica Silvana Križmančič in Franc Križmančič. Gdč. Silvana je našemu Odru veliko pomagala in nastopala. Živo je še v spominu mladinska opereta »Miklavž prihaja«, ki jo je ona režirala. Bazoviški Oder ji iskreno čestita in se ji za njeno sodelovanje zahvaljuje.

V nedeljo so si obljubili zakonsko zvestobo Marija Gojča in A. Hebat ter učiteljica Vilma Grgič in Sergij Čok. Gdč. Vilma je bila že iz otroških let cerkvena pevka, zato so jo naši mladi pevci, po starem običaju, počastili s petjem na domu in v cerkvi. Stanovitnost in zvestoba sta dve lepi čednosti, vredni časti. Vsi vaščani so bili veseli, da so se naši pevci tako lepo izkazali. Vsi izražajo željo, da bi bili stanovitni v gojenju cerkvenega in narodnega petja.

* * *

Cerkev obnavljamo z državno podporo. Urad za umetnost in spomenike je izročil obnovitveno delo naše cerkve najbolj sposobni tržaški tvrdki Alberi. Dva meseca dela sta že pokazala, kako lepa bo naša cerkev. Delo bo končano — tako upamo — za Vse svete.

* * *

Volitve so spet pred nami. V naši vasi je bilo že od začetka kar zadovoljivo število onih, ki so razumeli, da edino Slovenska lista s starodavnim slovenskim znakom lipove vejice zastopa verne in narodno zavedne Slovence. Zato so verni in narodno zavedni vaščani oddajali svoj glas lipovi vejici. Tako bomo storili tudi 12. oktobra.

* * *

Pa še nekaj. V zadnji številki smo poročali o hudi nesreči, ki je zadela družino Petaros, Bazovica 20. Omenili smo, da bi bilo prav, da bi vaščani priskočili na pomoč tako preizkušeni družini. Z veseljem in velikim zadoščenjem beležimo, da se je vsa vas po prizadevanju par pametnih mož lepo izkazala in krepko z denarjem podprla ubogo družino.

Pesek

V naši cerkvi je prejšnjo nedeljo č. g. Albert Miklavec blagoslovil zakonsko zvezo, ki sta jo sklenila Ines Simionato in Livij Calogero. — Zvesti naročnici KG gdč. Ines naše čestitke in voščila.

Zgonik-Samatorca

Na dan pred Rojstvom Marijinem je odšla v nebesa velika častilka Marijina, Frančiška Resinovič. Pokojnica je bila po vsem spodnjem Krasu znana zaradi svoje požrtvovalnosti za cerkev. Točno pred 25 leti, ko je bil postavljen oltar lurški M. B. v samatorški cerkvi, je ona bila duša vseh priprav in vsega dela. — Pokopali smo jo na praznik Rojstva Marijinega ob zelo veliki udeležbi vseh faranov. Naj ji bosta Marija in Bog obilno plačilo za vsa dobra dela! Preostalim naše sožalje.

Asfaltiranje cest se nadaljuje

Na zadnji seji pokrajinskega upravnega odbora v Gorici so razpravljali o raznih vprašanjih, ki se tičejo naše pokrajine. Med drugim so odobrili tudi asfaltiranje ceste, ki pelje v Števerjan, in sicer bodo za sedaj asfaltirali oni del od kostnice na Oslavju do števerjanske šole. Pri oslavski kostnici bodo uredili nov trg za parkiranje avtomobilov in tako bo asfaltirana cesta služila predvsem turistom, ki si želijo ogledati spomenik padlih. Vendar se bodo asfaltirane ceste razveselili tudi domačini, saj je pot na Oslavje dovolj prašna. Pokrajinska uprava bo za to delo porabila 2,450.000 lir.

Obmejni promet v avgustu

V preteklem mesecu avgustu je prekoračilo goriško-jugoslovansko mejo nad 63.000 jugoslovanskih in italijanskih državljanov. Največji promet so zabeležili na solkanskem bloku, kjer je prekoračilo mejo 16.300 Jugoslovanov in 7.500 italijanskih državljanov.

Števerjan

V soboto 6. t. m. sta si obljubila življenjsko zvestobo cerkvena pevca Marcelin Humar ter Marcelina Vera Lango. Cerkveni zbor jima je med sv. mašo zelo ubrano pel. Po sv. maši so jima pevci čestitali in priredili napitnico v »Dvoru«.

Naj gredo novi družini naša prisrčna voščila. Želimo, da bi tudi v bodoče v novi družini ljubili naše cerkveno in narodno petje.

Jamlje-Dol

Ustanovitev župnije

Preteklo nedeljo nas je g. župnik Štanta razveselil z veselo novico, da je goriški nadškof msgr. Ambrosi ustanovil v Jamljah-Dolu novo samostojno župnijo. Naša dolgoletna želja je tako izpolnjena. Kakor je dejal g. župnik, bo to najlepši spomin na lurško Marijino leto. G. nadškofu iskrena hvala. Hvala tudi našemu župniku, g. Jožku Štanti, za njegov trud.

Pri tem pa nas boli, da so naše civilne oblasti v Doberdobu pri tej zadevi pokazale tako malo smisla za cerkvene potrebe nas Jameljcev in Doljanov. Namesto da bi po svojih močeh pomagali pri ustanovitvi nove župnije, so povsod tam, kjer so mogli, raje nagajali. To nas boli, saj so končno tudi oni naše krvi in izvoljeni zato, da skrbe za skupni blagor občanov in ne za svojo ideologijo. Vsekakor upamo, da se bodo poboljšali in da bodo po zgledu sovodenjske občine tudi oni napravili svojo dolžnost, ko bo treba ukreniti vse potrebno, da se doseže tudi civilno priznanje nove župnije. Upajmo tudi, da se bodo pobrigali za pozidavo novega župnišča v Jamljah, do katerega imamo pravico. Saj je vendar nedopustno, da mora vsak naš župnik večji del življenja preživeti na motorju in na cesti.

S. K. P. D. IZ ŠTEVERJANA

vabi na

P R A Z N I K G R O Z D J A

ki se bo vršil **v Števerjanu** med »Borovci« v nedeljo 14. septembra ob 15.30

»Slovenski oder« iz Trsta bo igral v režiji prof. J. PETERLINA Linhartovo šaloigro

»TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI«

Med odmori bo razveseljeval prisotne z Avsenikovimi pesmimi »Veseli trio« iz Gorice

POSLOVAL BO BUFET - NA IZBIRO BO DOMAČE GROZDJE

Avtobus iz Gorice bo vozil v Števerjan izpred Ribijeve postaje ob 14.30 (Opozarjamo, da se avtobus ne ustavlja več pri glavni pošti) — **Nazaj v Gorico ob 19^h in 22.30**

V PRIMERU SLABEGA VREMENA, SE PRENESE PRAZNIK NA NASL. NEDELJO

Radio Trst A

od 14. do 20. septembra 1958

Nedelja: 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 16.00 Slovenski zbori. — 17.00 Novela: Anton Čehov: »Soproga«. — 18.20 Mozart: Godalni kvartet v G-duru. — 21.30 Narava poje v pesmi: »Metulj, ti ljubljenec si rož in trav«.

Ponedeljek: 18.00 Brahms: Godalni kvartet v B-duru op. 67. — 19.15 Radijska Univerza: Industrijska revolucija 19. stoletja. — 20.30 Puccini: »Manon Lescaut«.

Torek: 18.00 Simfonični koncert: Mahler: Simfonija št. 1. — 21.35 Wieniawski: Koncert št. 2. — 22.00 Literatura v Sovjetski zvezi: (9.) »Privid odjuge«. — 22.40 Beethoven: Sonata št. 8.

Sreda: 18.00 Šostakovič: Kvintet za klavir op. 57. — 19.00 Ženski vokalni tercet »Metuljček«. — 19.15 Zdravniški vedež.

Četrtek: 18.00 Musorgskij: Slike iz razstave. — 19.00 Baritonist Marcel Ostasevski. — 19.15 Radijska univerza: »Evropska premogovna in jeklarska skupnost«. — 20.30 Zbor Slovenske filharmonije. — 22.00 Sodobna književnost in umetnost: »Inkunabule v Sloveniji«.

Petek: 20.30 Dalmatinske narodne pesmi. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 21.30 Strauss: Takó je govoril Zarathustra. — 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija.

Sobota: 16.00 Radijska univerza: Življenjepisi mislecev: (7.) »Descartes«. — 17.00 Schumann: »Ljubezen in življenje žene«. — 18.00 Oddaja za najmlajše: Saša Martelanc: »Mizarček svedriček«. — 20.45 Vokalni kvintet »Niko Štritof«. — 21.00 Dramatizirana zgodba: »Poplah v atomskem skladišču«.

OBVESTILA

SV. MAŠA ZA BOLNIKE v cerkvi Srca Jezusovega. Na pobudo italijanske ustanove UNITALSI (organizacija za prenos bolnikov v Lurd in druga italijanska svetišča) bo v ponedeljek 15. septembra ob 16.30 v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici sv. maša s posebnim blagoslovom za bolnike, ki lahko hodijo, pa tudi drugi verniki so naprošeni, da se te sv. maše udeležijo. Za težko bolne bodo na razpolago avtomobili. — **Prijavite svoje bolnike na** naslov: Don Tuni, Corte S. Ilario 7 (Gorica).

ZRELOSTNI IZPITI - jesenski rok 57-58. Ravnateljstvo Višje realne gimnazije s slov. učnim jezikom v Trstu javlja, da se pričnò zrelostni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1957-58 dne 17. septembra s pismenim izpitom iz italijanščine.

USPOSOBLJENOSTNI IZPITI na slov. drž. učiteljišču v Trstu se bodo začeli dne 17. septembra ob 8.30.

VPISOVANJE. Ravnateljstvo Industrijskega strokovnega tečaja v Nabrežini z dodeljenimi razredi v Sv. Križu javlja, da se je vpisovanje v I., II. in III. razred tečaja že pričelo dne 5. t. m. Vpisovanje se vrši na ravnateljstvu tečaja v Nabrežini vsak dan do 25. t. m. od 9. do 12. ure. — Listine, ki so potrebne za vpis v I. razred tečaja, so javljene na oglasni deski v prvem nadstropju.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*

Tiska tiskarna Budin v Gorici

Wilhelm Hünermann: 67

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»Kaj imaš torej na srcu?« se je nasmehnil Vinaie ob skrivnostničenju svojega prijatelja.

Ta pa je stopil tesno k peku in mu zašepetal besede:

»V Poitiers pripovedujejo, da je Robespierre mrtev.«

»Ali je pošast zadela kap?« je zaškripal Vinaie.

»Kap, praviš? Da, kap pod giljotino! Pravijo, da je Robespierrea obglavil v Parizu rabelj.«

»Traparije!« se je Vinaie neverno zasmejal. »Ljudje govorijo veliko, kadar jim kdo hoče zamašiti usta.«

»Toda nekaj mora biti na tem! Pomisli samo na Dantona in Marata! Zakaj naj bi se tretjemu v hudičevi družbi godilo bolje?«

»Ne morem verjeti,« je Vinaie zmajal z glavo.

»Bog je pravičen!« je rekel Convertier.

Tisti hip so se naglo odprla vrata in noter je pridrvel Jurij Vinaie.

»Oče!« je zakričal čisto brez sape. »Na trg v mestu je pravkar dospel voz iz Pariza, okrašen čez in čez s cvetlicami in pisanimi trakovi. V vozu so potniki iz glavnega mesta, ki pravijo — pomisli, oče, — da so strašnega Robespierrea obglavili! Pojdi z mano, oče, in tudi vi, mojster Convertier; to morata sama slišati!«

Vinaie ni utegnil niti odložiti pekovskega predpasnika. Ves prašen od moke, s sandalami na bosih nogah je tekel s svojim stanovskim tovarišem čez Joubertov most. Jurij pa je medtem spravil na noge svoje mlade prijatelje v Montbernage.

Slika, ki se jim je nudila po cestah v Poitiers, je bila nepopisna. Vse ulice so bile polne ljudi, ki so bili vsi iz sebe od veselja ter so se v joku in smehu objemali. Z brezmejnim vriskanjem se je vedno spet in spet oglasil klic: »Francija je svobodna, strahovlade je konec!«

Na trgu je bila taka gneča, da je bilo nevarno za življenje. Potniki so morali vedno znova pripovedovati o koncu grozoviteža Robespierrea.

»Čeljust so mu poprej razstrelili; ko mu je rabelj strgal obvezo z glave, se mu je spodnja čeljust sama od sebe povesila, da je na stežaj zazijal. Neka ženska je stopila na kolo rabljevega voza in zakričala: »Pošast, ob tvoji smrti sem pijana od veselja! Preklinjam te v imenu vseh žen in mater! Pojdi v pekel in njihove kletve naj te zdrobijo.«

Njegov obraz je bil zelen od strahu, ko je stal na morišču, in od strahu je tulil kot divja žival.«

»Nekdo je že sestavil nagrobni napis za to zverino:

Nikar ne jokaj, ker sem mrtev!
Da jaz sem živ, bi bil ti žrtev!«

Tako so pripovedovali potniki. Vsako njihovo besedo so okoli stoječi povedali naprej; tako so novice brnele po širokem trgu in povsod vzbujale grozo, strah in seveda tudi neugnano veselje. Ljudje, ki so se še včeraj kazali kot najbolj zagrizeni jakobinci in Robespierreovi pristaši, se od veselja in navdušenja zaradi njegovega pogina niso mogli več obvladati. Metali so svoje rdeče čepice v zrak in kričali:

»Zverina je mrtva, Francija je svobodna!«

Zmernejše je bilo veselje dobrih katoličanov. Gotovo so bili tudi oni veseli vesti o poginu njihovega najhujšega sovražnika, ker so mislili, da smejo sedaj upati na konec preganjanja; toda v njihovo veselje se je mešala tudi tiha groza zaradi strašne božje sodbe, ki se je razodela tako pretresljivo.

Poldne je bilo že davno minilo, ko so se dečki iz Montbernage vrnili domov v svojo vas. Razburjeni so še enkrat pripovedovali vse, kar so bili ujeli od poročila popotnikov.

»To bomo morali igrati na vašem lutkovem gledališču,« je predlagal Jurij Vinaie.

»Pojdimo h kovaču Puisais po kladiva. Danes morajo zvoniti vsi zvonovi,« je menil močni Martin Cordier.

»Trobil bom, da se bo trobenta razletela!« se je žarečih oči zasmejal Pavle Convertier.

Debeli Lipe je pa rekel:

»Mati nam mora danes skuhati nedeljsko kosilo. Nekaj metrov mesenih klobas!«

Samo Robert Bernard je molčal in resno zrl predse.

»Ali nisi nič vesel?« ga je vprašal Martin Cordier začuden. »Mislim, da bi lahko bil. Rdeča drhal te je vendar dovolj gnjavila.«

»Ah!« je rekel fant resno. »Mislim samo, da ni plemenito, če se veselimo zaradi tako strahotnega dogodka. Gospod Coudrin pravi vedno, da pravi kristjan ne vriska ob pogubi svojih sovražnikov, temveč da zanje moli. Tudi Robespierre je imel neumrljivo dušo.«

(Nadaljevanje)